

INFORMAATIOTUTKIMUKSEN PÄIVÄT 2024

Ympäristö- ja hyvinvointitiedon kytkeminen kaupunkisuunnittelun prosesseihin yhteiskehittelyn ja osallistamisen avulla

Anna Suorsa

Oulun yliopisto

anna.suorsa@oulu.fi

<https://orcid.org/0000-0003-1472-3675>

Anna-Maija Multas

Oulun yliopisto

anna-maija.multas@oulu.fi

<https://orcid.org/0000-0002-9710-2497>

Heidi Enwald

Oulun yliopisto

heidi.enwald@oulu.fi

<https://orcid.org/0000-0003-1953-2157>

Anelma Lammi

Filha ry

anelma.lammi@filha.fi

Emilia Rönkkö

Oulun yliopisto

emilia.ronkko@oulu.fi

<https://orcid.org/0000-0003-0530-2756>

Eevi Juuti

Oulun yliopisto

eevi.juuti@oulu.fi

<https://orcid.org/0000-0003-1523-8583>

Asiasanat: nuoret, osallistava tutkimus, tekoäly, toimijuus

Pysyvä osoite: <https://doi.org/10.23978/inf.148615>

Johdanto

Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on luoda asuinympäristöjä, joissa on turvallista ja terveellistä elää. Tutkimustieto siitä, miten ympäristö, liikkuminen ja luonto vaikuttavat ihmisten terveyteen ja myös tartuntatautien kehittymiseen, muuttuu kuitenkin jatkuvasti (Hu & Roberts, 2020). Koronapandemia nosti esiin tarpeen kehittää kaupunkisuunnittelun käytänteitä ja rakenteita, jotka huomioivat tämän tiedon. Haasteena kuitenkin on, miten tutkittu tieto sisällytetään kaupunkisuunnittelun monitahoisiin työ- ja informaatiokäytäntöihin.

Tässä esityksessä tarkastellaan osallistavan tutkimusotteen ja yhteiskehittelyn mahdollisuuksia kaupunkisuunnittelun informaatiokäytäntöjen kehittämisessä koronapandemian jälkeen. Esittelemme tutkimusprosessia, jossa kaupunkisuunnittelijat sekä muut terveyden ja hyvinvoinnin parissa työskentelevät tarkastelivat ja kehittivät monialaista kaupunkisuunnittelua kahdessa suomalaisessa kaupungissa. Tutkimus perustuu tiedon yhteisluomiseen osallistavien suunnittelumenetelmien ja pilotoinnin avulla. Tutkimuskysymykset ovat:

- 1) Miten osallistava tutkimusote toimi kaupunkisuunnitteluprosessin tarkastelussa?
- 2) Minkälaista tietoa valitulla tutkimusotteella saatiin?
- 3) Miten valittu tutkimusote toimi tutkimuksen vaikuttavuuden näkökulmasta?

Teoreettinen tausta

Tutkimuksen taustalla on tietoon perustuvan päätöksenteon ja työn muutoksen tarkastelu työntekijöiden näkökulmasta. Tutkimus yhdistää informaatiotutkimuksen ja tietoon perustuvan kaupunkisuunnittelun tutkimuksen näkökulmia. Kaupunkisuunnittelun prosesseissa eri sidosryhmät ovat mukana suunnittelutyön eri vaiheissa (Merikoski ym., 2022) ja osallistavien menetelmien käytöllä on pitkät perinteet. Kommunikatiivisen kaupunkisuunnittelun malleja onkin kehitetty yhteisen ymmärryksen rakentamiseksi ja eri näkökulmien integroimiseksi suunnittelutyöhön (Lysgård & Cruickshank, 2013). Kaupunkisuunnittelijat ovat tässä keskeisessä roolissa (Jacobs ym., 2015; Suorsa ym., 2024). Informaatiotutkimuksessa osallistavan tutkimuksen menetelmien tarkastelu ja kehittäminen on tarpeen (Nesset ym., 2024). Vaikka uusia osallistavampia menetelmiä on yhä enemmän hyödynnetty, harva tutkimus tarjoaa osallistujalle mahdollisuutta osallistua esimerkiksi tutkimusaiheiden ideointiin (Nesset ym., 2024). Osallistuminen myös ajoittuu yleensä yhteen hetkeen ja

pitkittäistutkimukset ovat vähissä (Zhong, Han & Hansen, 2023). Esityksessä tarkastellaan, miten tutkimuksemme asettuu tähän jäsenyykseen.

Menetelmä ja aineistot

Tutkimukseen kutsuttiin haastateltavaksi kahden kaupungin työntekijöitä, jotka oli identifioitu keskeisiksi terveyden, hyvinvoinnin ja ympäristön näkökulmasta kaupunkisuunnittelussa. Puolistrukturoidut haastattelut toteutettiin keväällä 2022 Teamsissa, ja aineisto (n. 20 tuntia) litteroitiin. Syksyllä 2022 haastatteluihin osallistuneet kutsuttiin yhteiskehittelytilaisuuteen, jossa haastattelujen havaintoja jaettiin ja osallistujat saivat kommentoida havaintoja sekä kehittää yhdessä ajatusta monialaisen yhteistyön paikoista. Tilaisuus järjestettiin Howspace-alustalla, tallennettiin videotallenteiksi ja tilaisuudessa käyty chat-keskustelu sekä ryhmätöinä kehitellyt Miro-alustat tallennettiin. Tämän jälkeen tutkijat ovat jatkaneet kaupunkisuunnitteluprosessin tarkastelua, tulosten jakamista erilaisissa tilaisuuksissa ja kehittäneet työkaluja monialaisen kaupunkisuunnittelun tueksi.

Pohdinta

Alustavien tulosten mukaan kaupunkitoimijat näkivät tutkimusprosessissa esitetyt lähtökohdat mielekkäiksi ja monialaisten suunnitteluprosessien kehittämisen olennaiseksi tavoitteeksi. Haastatteluvaihe tarjosi hyvät lähtökohdat analysoida kaupunkisuunnitteluun osallistuvien työntekijöiden tiedontarpeita, olemassa olevia informaatiokäytäntöjä ja monialaisen yhteistyön tekemisen tapoja (Suorsa ym., 2024). Yhteiskehittelytapaaminen vahvisti haastatteluissa nousseita käsityksiä ja toimi hyvänä tulosten jakamisen ja keskustelun paikkana, mikä edisti osaltaan tutkimuksen vaikuttavuutta. Tilanteessa oli kuitenkin osallistumiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä haasteita, osittain myös teknologisista syistä. Tämä heijastui myös tutkimusotteella saadun aineiston laatuun. Tulokset tarjoavat kuitenkin välineitä näyttöön perustuvaan kaupunkisuunnitteluun ja avaavat mahdollisuuksia tarkastella yhteiskehittelyprosessia tutkimushankkeiden kontekstissa (Suorsa, 2022).

Lähteet

- Hu, M., & Roberts, J. D. (2020). Connections and Divergence between Public Health and Built Environment—A Scoping Review. *Urban Science*, 4(1), 12. <https://doi.org/10.3390/urbansci4010012>
- Jacobs, F., Jordhus-Lier, D., & de Wet, P.T. (2015). The Politics of Knowledge: Knowledge Management in Informal Settlement Upgrading in Cape Town. *Urban Forum*, 26, 425–441. <https://doi.org/10.1007/s12132-015-9258-4>
- Lysgård, H. K., & Cruickshank, J. (2013). Creating Attractive Places for Whom? A Discourse-Theoretical Approach to Knowledge and Planning. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 45(12), 2868–2883. <https://doi.org/10.1068/a45607>
- Merikoski, T., Staffans, A., & Syrman, S. (2022). Growth target as a barrier to knowledge integration and provision of alternative scenarios in urban planning. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 1122, 012012. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1122/1/012012>
- Nesset, V., Vanderschantz, N., Stewart-Robertson, O., & Davis, E. C. (2024). Advocating for a more active role for the user in LIS participatory research: a scoping literature review. *Journal of Documentation*, 80(2), 446–468. <https://doi.org/10.1108/JD-11-2022-0254>
- Suorsa, A., Multas, A.-M., Rönkkö, E., Juuti, E., Lammi, A., & Enwald, H. (2024). Information practices in multi-professional work in urban planning. *Information Research and International Electronic Journal*, 29(2), 557–572. <https://doi.org/10.47989/ir292847>
- Suorsa, A. (2022). Conceptual development in face-to-face interaction: creating knowledge in a co-creation workshop. *Information Research*, 27(4), paper 944. <https://doi.org/10.47989/irpaper944>
- Zhong, H., Han, Z., & Hansen, P. (2023). A systematic review of information practices research. *Journal of Documentation*, 79(1), 245–267. <https://doi.org/10.1108/JD-02-2022-0044>